Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Verkennend onderzoek brengpunt grofafval

Adviseur	: H. Jacobsen	**Datum B&W**	: 20 augustus 2024
Programma	: Volksgezondheid en milieu	**Datum Raad**	: 17 september 2024
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
In 2020 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de implementatie van het nieuwe grondstoffenplan 2021-2030. De doelstelling van dit plan is om zoveel mogelijk grondstoffen opnieuw te gebruiken, de hoeveelheid restafval die verbrand wordt zo veel als mogelijk te beperken en toe te werken naar maximaal 30 kilo restafval per inwoner per jaar in 2030. Het plan is opgedeeld in twee fasen. De evaluatie van de eerste fase en de invulling voor fase 2 wordt momenteel voorbereid. Deze wordt later dit jaar aan u voorgelegd.

Onderdeel van dit grondstoffenplan is een onderzoek naar een duurzame invulling van een brengvoorziening van het grof huishoudelijk afval. De huidige brengvoorziening de Moestuin is beperkt. Om de afvalscheiding van het grove afval te verbeteren en de inwoners ook op de langere termijn een duurzame oplossing te kunnen bieden voor hun grof afval is professionalisering van het brengpunt nodig. In december 2023 is hiertoe een verkennend onderzoek aan de raad aangeboden met het advies om aan te sluiten bij de milieustraat in Doesburg. De raad heeft destijds bij de behandeling van het advies het volgende besluit genomen:

1. Kennis te nemen van het verkennend onderzoek naar het brengpunt grof afval in de gemeente Rozendaal;
2. Instemmen met de koers om de uitvoering van de milieutaken op de huidige locatie Moestuin (gemeentewerf) op te heffen zodra er een alternatief voorhanden is;
3. Het college opdracht geven voor het doen van een vervolgonderzoek naar het meest wenselijke alternatief (Arnhem Noord of Doesburg), op basis van vooraf gedefinieerde criteria met bijbehorende wegingsfactoren en daarbij de mening en voorkeuren van de inwoners te betrekken. Tevens het handhaven van het maandelijks ophalen van het grof huishoudelijk afval daarbij mee te nemen.
4. Het college opdracht te geven een definitief besluit voor te leggen aan de raad voor de zomer van 2024 op basis van de uitkomsten van het vervolgonderzoek en de geplande evaluatie van het grondstoffenplan.

<u>Actueel</u>
Na de bespreking in de raad heeft de inzamelaar van Arnhem Noord PreZero (eigenaar van het terrein) aangegeven dat zij bij een nieuwe aanbesteding van huishoudelijk afval van de gemeente Arnhem niet zullen inschrijven. De gemeente Arnhem en PreZero zijn momenteel in overleg met

elkaar wat deze koerswijziging betekent voor de dienstverlening in de komende jaren. De toekomst van het afvalbrengstation in Arnhem Noord maakt onderdeel uit van deze verkenning. De huidige inrichting, locatie, afspraken en organisatie zijn hiermee niet gegarandeerd voor de langere termijn.

De gemeente Arnhem maakt haar afwegingen op basis van het volledige plaatje, waarin naast de positie van Prezero ook het toekomstige grondstoffenbeleid, en de nieuwe stadsontwikkeling van bepaalde gebieden worden meegenomen. Dit betekent dat de huidige locatie Arnhem-Noord mogelijk tijdelijk is, en een grote mate van onzekerheid kent. Er is nog geen invulling van een toekomstperspectief. Tijdens gesprekken met de gemeente Arnhem wordt een aansluiting om deze reden ontraden.

Wij concentreren dit raadsvoorstel op basis van deze ontwikkeling op de toetreding tot het recycleplein in Doesburg. De urgentie en de doorlooptijd van het vervolg van dit dossier voor het sluiten van de Moestuin zorgen ervoor dat we u dit separaat ter besluitvorming aanbieden. De evaluatie en het vervolg van het totale grondstoffenbeleid is in voorbereiding en zal u in Q4 van 2024 worden aangeboden ter besluitvorming.

De voorziening van een brengpunt voor grof huishoudelijk afval is een verplichting die in de wet milieubeheer is verankerd. Het is niet mogelijk om geen voorziening aan te bieden aan de inwoners van Rozendaal.

Gevraagde beslissing

1. In aanvulling op het rapport Verkennend onderzoek brengpunt grof afval Gemeente Rozendaal (Bijlage 1) kennisnemen van de volgende aanvullende uitwerkingen:
    - De effecten van een onbetaalde grofvuilservice aan huis vs een betaalde grofvuilservice aan huis (Bijlage 2)
    - Een schets van de variabele kosten voor verwerking die huishoudens voortaan rechtstreeks afrekenen aan de poort van het recycleplein in Doesburg (Bijlage 3
2. Het college opdracht geven om de samenwerking met de gemeenten Doesburg en Rheden en Circulus vorm te geven, en de gevolgen uit te werken in een businesscase. In deze businesscase ook de gevolgen van een tariefstelling voor grof afval aan huis op te nemen.
3. De business case aan de raad voor te leggen voor definitieve besluitvorming begin 2025.

Wat willen we bereiken?

Doelstelling is om een duurzame oplossing te bieden voor grof afval voor de inwoners, die voldoet aan wetgeving, de doelstellingen uit het grondstoffenplan met de best mogelijke dienstverlening aan onze inwoners tegen een acceptabele prijs.

Argumenten

1. In aanvulling op het rapport Verkennend onderzoek brengpunt grof afval Gemeente Rozendaal kennisnemen van de volgende aanvullende uitwerkingen:
    - De effecten van een onbetaalde grofvuilservice aan huis vs een betaalde grofvuilservice aan huis
    - Een schets van de variabele kosten voor verwerking die huishoudens voortaan direct afrekenen aan de poort van het recycleplein in Doesburg

1.1 Het wegbrengen van grof afval naar de milieustraat is voor het behalen van de doelstelling uit het grondstoffenbeleid veel gunstiger dan het aanbieden van grof afval aan huis. De milieustraat is in veel gevallen 6 dagen per week open, en de afvalstromen kunnen in meer dan 18 grondstoffen worden gescheiden. Alleen het afval dat na deze scheiding overblijft komt bij het grove restafval en wordt verbrand. Hiermee wordt voor het grove restafval op de milieustraat doorgaans een scheidingspercentage behaald van meer dan 80%. Bij de inzameling aan huis wordt al het afval samengeperst in één inzamelvoertuig. Hierdoor is het niet of nauwelijks achteraf te scheiden. Voor het grof afval dat wordt ingezameld aan huis is het gemiddelde scheidingspercentage maar ca 30%.

De meeste gemeente voeren om dit te bereiken een financiële prikkel in, die het aanbieden van grof afval op de milieustraat gunstiger maakt dan het maken van een grofvuilafspraak aan huis. Op de milieustraat kunnen veel stromen gratis worden aangeboden. Het ophalen van grof afval aan huis wordt een betaalde achtervangservice voor mensen die niet in staat zijn hun afval zelf af te (laten) voeren naar de milieustraat.

Het wegbrengen van grof afval naar de milieustraat is niet alleen gunstig voor het milieu, maar ook voor de totale kosten van verwerking van het grove afval van de gemeente. Het verschil in verwerkingskosten tussen grof afval dat moet worden verbrand en grove grondstoffen die worden gerecycled bedraagt momenteel tussen de € 160,- en € 180,- per ton. Dit loopt in de toekomst alleen nog verder op doordat de overheid de verbranding van (grof) restafval steeds hoger belast. De totale kosten van het verwerken van het grove afval dalen door de toetreding bij het Recycleplein in Doesburg.

In bijlage 2: Grof afval aan huis of wegbrengen naar de milieustraat is deze afweging nader uitgewerkt.

1.2 Door de aansluiting bij het recycleplein in Doesburg verandert de aard van de afvalstoffenheffing. In de huidige situatie betalen de inwoners alle kosten voor de Moestuin, en voor de verwerking van het afval via de afvalstoffenheffing. Na de aansluiting bij Doesburg betalen de inwoners de vaste kosten voor de exploitatie van het recycleplein nog steeds via de afvalstoffenheffing. De variabele kosten voor de verwerking van het afval rekenen ze voortaan rechtstreeks af aan de poort op het recycleplein.

- *De vaste kosten voor de exploitatie van de milieustraat in de situatie recycleplein Doesburg:*

De vaste kosten van de exploitatie van het recycleplein betaalt de gemeente in de vorm van een bedrag per bezoeker (herkenbaar aan een toeganspas). Deze komen net als voorheen in de afvalstoffenheffing. De vaste kosten die de gemeente moet betalen voor de exploitatie van de milieustraat stijgen door de toetreding bij het recycleplein Doesburg. Dit komt door het (veel) hogere serviceniveau van het recycleplein (6 dagen per week open en het kunnen afleveren van bijna alle stromen) in vergelijking met de Moestuin (2,5 uur per maand open en zeer beperkt aantal stromen).

De definitieve berekening van deze vaste kosten vindt plaats in de businesscase. Door een eventuele toetreding van Rozendaal veranderen deze kosten voor alle deelnemers. Immers

de vaste kosten blijven gelijk, maar kunnen door een groter aantal bezoekers worden gedeeld. Hiermee is de toetreding van Rozendaal voor alle deelnemers aan het recycleplein gunstig. Door het kleine aantal inwoners van Rozendaal zal dit effect beperkt zijn.

Het is nog niet bekend wat deze kosten precies zullen worden. Op basis van de benchmark huishoudelijk afval kunnen we wel een indicatie geven van de gemiddelde kosten van een milieustraat. Deze bedragen tussen de € 20,- en € 30,- per huishouden. Het is niet te verwachten dat de kosten voor de gemeente Rozendaal hiervan veel zullen afwijken. Effectief betekent dit dat de kosten voor de exploitatie van de milieustraat in de begroting van de afvalstoffenheffing zullen stijgen. Dit is kostenverhogend voor de hoogte van de afvalstoffenheffing.

- *De variabele kosten voor de verwerking van het afval in de situatie recycleplein Doesburg:* In bijlage 3: “een schets van de variabele kosten voor verwerking die huishoudens rechtstreeks afrekenen aan de poort van het recycleplein in Doesburg” hebben we op basis van gemiddelde cijfers van gemeenten die net als Rozendaal weinig stedelijk is een verwachting opgesteld van de kosten die direct aan de poort moeten worden afgerekend. We gebruiken gemiddelde cijfers omdat we in Rozendaal binnen het huidige inzamelsysteem niet weten wat de verdeling is van de grof afvalstromen die aan huis worden aangeboden. De verwerking van het afval (die inwoners voortaan rechtstreeks afrekenen aan het Recycleplein) kost een huishouden gemiddel tussen de €20 en €25 euro per jaar. De kosten voor de verwerking vallen vanaf dat moment niet langer binnen het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Effectief betekent dit dat de post grof huishoudelijk restafval in de begroting van de afvalstoffenheffing zal dalen. Dit is gunstig voor de hoogte van de afvalstoffenheffing.

2. *Het college opdracht te geven om de samenwerking met de gemeenten Doesburg en Rheden en Circulus vorm te geven, en de gevolgen uit te werken in een businesscase. In deze businesscase ook de gevolgen van een tariefstelling voor grof afval aan huis op te nemen.*

2.1 Ambtelijk is zowel door de gemeente Doesburg als door Circulus enthousiast gereageerd op een mogelijke toetreding van Rozendaal. De positieve besluitvorming in de gemeente Rozendaal is het vertrekpunt op basis waarvan ook bij de deelnemers de bestuurlijke instemming kan worden gepeild, en de businesscase kan worden gestart. In deze businesscase nemen we niet alleen de gevolgen voor inwoners en de milieustraat op, maar schetsen we ook de mogelijke opties en verwachte consequenties van het instellen van een tarief voor het ophalen van grofvuil aan huis.

Kanttekening
In theorie zouden de andere deelnemers bestuurlijk bezwaar kunnen maken tegen de toetreding van Rozendaal tot het Recycleplein. Omdat door de toetreding van Rozendaal de vaste kosten per bezoek voor alle deelnemers lager worden (want verdeeld over meer bezoeken) lijkt deze kans zeer klein.

a) Planning
Na instemming in de raad van 17 september 2024 is dit de planning:

1.	Opstellen businesscase met daadwerkelijke financiële effecten voor de gemeente Rozendaal en de andere deelnemers.	Oktober 2024
2.	Opstellen Dienstverlenings Overeenkomst (DVO) met Circulus en Doesburg	November 2024
3.	Evaluatie en vervolg grondstoffenbeleid	Q4 2024
4.	Besluitvorming bij de gemeente Rozendaal en de andere Deelnemers in het Recycleplein (Circulus, Doesburg en Rheden)	Q1 2025
5.	Opstellen communicatieplan, en start communicatie richting inwoners	Q1 (na besluitvorming)
6.	Inrichten Database voor toegangspassen	Q2 (na besluitvorming)
7.	Aanschaf en Uitgifte toegangspassen	Q1-Q2 (na besluitvorming)
8.	Implementatiedatum Recycleplein	Mei 2025 (na communicatie en uitgifte passen)
9.	Sluiten Moestuin	Mei 2025

NB 1; De planning is afhankelijk van finale besluitvorming in de gemeente Rozendaal en bij de andere deelnemers
NB 2; Het is gebruikelijk om leges per 1 januari in de raad vast te stellen, of anders per 1 juli. Het heeft daarom de voorkeur om erop te mikken alles in mei gereed te hebben en per 1 juli definitief over te gaan

b) Evaluatie
De op te stellen DVO met Circulus en Doesburg wordt ambtelijk periodiek geëvalueerd. Bij een eventuele verlenging van de DVO worden deze evaluaties opgenomen in de bestuurlijke besluitvorming hierover.

c) Participatie en communicatie
Voor de inwoners is dit een forse verandering. De raad heeft gevraagd om bij de afweging als meest aantrekkelijke alternatief tussen Doesburg en Arnhem Noord ook de mening van de inwoners te betrekken. De sluiting van de huidige locatie is al besloten. Daarmee is een alternatieve locatie onvermijdelijk. Nu Arnhem Noord afvalt blijft alleen Doesburg over. Daarom kiezen we ervoor om ons, wat keuze van locatie betreft te beperken tot een adequaat communicatietraject. Daarvoor wordt op korte termijn een communicatieplan opgesteld.

De raad heeft ook gevraagd om ‘het handhaven van het maandelijks ophalen van het grof huishoudelijk afval daarbij mee te nemen’. Dat is onderdeel van de evaluatie en een nog uit te voeren enquête, waarvan de resultaten meegenomen worden in de definitieve besluitvorming in december. Voorlopig lijkt het voor de hand te liggen het ophalen van grofvuil aan huis te handhaven, weliswaar tegen betaling door de individuele aanbieder. Daarmee ontstaat een prikkel om toch naar de milieustraat te gaan. Dat kan ook een dempend effect hebben op de afvalstoffenheffing voor alle inwoners. Daarnaast zullen de ‘vaste kosten’ van de milieustraat ook effect hebben, evenals de sluiting van de huidige locatie. Dat wordt duidelijker in de business case.

d) Publicatie verplicht?
N.v.t.

Wat mag het kosten?
De financiële consequenties worden uitgewerkt in de business case, die we als basis hanteren voor de besluitvorming door de raad begin 2025. Het is niet mogelijk om zonder deze businesscase precies te berekenen wat dit betekent voor de kosten voor de gemeente en de inwoners.

In de businesscase laten we exact zien:

Afval	Variabel tarief	Wat de variabele kosten zijn die inwoners gemiddeld rechtstreeks betalen op het Recycleplein
Afval	Vast tarief	Welke besparing we kunnen genereren op de hoeveelheid ongescheiden grof restafval.
Infra en Uren	Vast tarief	Wat de vaste kosten zijn die de gemeente per bezoek moet afrekenen (vast), en met hoeveel bezoeken per jaar per huishouden wordt gerekend. (flexibel)
Uren	Vast Tarief	De kosten die we besparen doordat de grofvuilroutes aan huis verminderen

De besparingen zijn sterk afhankelijk van de keuze om grof afval aan huis betaald in te voeren of dat de gratis service gecontinueerd wordt. Daarom zullen wij beide opties naast elkaar uitwerken.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

Bijlagen
1. Verkennend Onderzoek Brengpunt Grof Afval Gemeente Rozendaal
2. Grof afval aan huis of wegbrengen naar de milieustraat
3. Een schets van de variabele kosten voor verwerking die huishoudens voortaan direct afrekenen aan de poort van het recycleplein in Doesburg